

VIATA ȘTIINȚIFICĂ
Conferința Științifică Internațională:
„PORTUL POPULAR – EXPRESIE A ISTORIEI ȘI CULTURII NEAMULUI”
Ediția a II-a

La 23–24 iunie 2022 a avut loc Conferința Științifică Internațională cu tema: „Portul popular – expresie a istoriei și culturii neamului” (ediția a II-a), organizată de Institutul Patrimoniului Cultural.

Evenimentul a fost realizat în parteneriat cu Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală (Chișinău), Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Textile și Poligrafie (Chișinău), Institutul de Cercetări privind Calitatea Societății și Științele Educației, Universitatea „Constantin Brâncuși” (Târgu Jiu, România), Institutul de Studiul Artelor, Folclor și Etnologie „M. F. Rylsky” al Academiei Naționale de Științe a Ucrainei (Kiev, Ucraina).

Lucrările conferinței au avut loc în incinta Institutului Patrimoniului Cultural.

Organizarea conferinței științifice și editarea culegerii de articole, elaborate pe baza comunicărilor prezentate, este posibilă grație susținerii financiare, acordate de către Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova și Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare în cadrul proiectului din Programul de Stat (2020–2023): 20.80009.1606.02 „Evoluția tradițiilor și procesele etnice în Republica Moldova: suport teoretic și aplicativ în promovarea valorilor etnoculturale și coeziunii sociale”.

Conferința s-a desfășurat în format mixt: cu participare on site și on-line.

La ediția a II-a a Conferinței Științifice Internaționale: „Portul popular – expresie a istoriei și culturii neamului” au participat 52 de cercetători din Republica Moldova, România, Kazahstan și Ucraina.

Discuțiile științifice s-au derulat în cadrul a 4 secțiuni cu următoarele arii tematice:

- portul tradițional: carte de vizită și sursă de modelare etnoculturală;
- costumul tradițional ca purtător de însemne etnoculturale: trecut și actualitate;
- costumul tradițional ca reflexie a istoriei etnice și factor de impact identitar;
- cultura tradițională: arhaism și actualitate.

Data pentru care a fost planificată organizarea Conferinței a fost racordată la perioada consacrată Zilei Universale a Iei și Zilei Naționale a Portului Popular, evenimente amplasate, la rândul lor, în

preajma sărbătorii Sânzienelor / Drăgaicei – Ziua Marii zeițe Mame, axată pe solstițiul de vară. În cadrul conferinței a fost luată în dezbatere o mare diversitate de subiecte referitoare la portul tradițional, care au relevat aspecte istorice, structurale, decorative, aplicative, mentalitate, rituale etc. Discuțiile au fost deosebit de interesante, datorită participării la conferință a cercetătorilor din mai multe zone etnografice românești și, de asemenea, a cercetătorilor care s-au referit la vestimentația tradițională, specifică altor arii etnice (slavă, turcică, evreiască, romă, greacă etc). Circumstanțele respective au oferit posibilitatea unor prodigioase discuții în aspect comparativ, în cadrul cărora au fost remarcate similitudini și diferențe, ce țin de imaginea, simbolurile, arhetipurile, concepțiile, cadrul ritualic și cotidian de utilizare a ansamblurilor de îmbrăcăminte tradiționale sau doar a unor piese vestimentare sau de podoabă.

Lucrările conferinței au scos în evidență anumite probleme de interes comun în domeniul revalorificării corecte a vestimentației tradiționale autentice, precum și a instruirii cadrelor, în sarcina cărora se află realizarea acestui proces. Este important ca cei care se implică în promovarea portului tradițional să-și conștientizeze responsabilitatea, să se instruiască în domeniu și, dacă îmbracă ei înșiși sau discipolii lor un strai tradițional, acesta trebuie să corespundă arhetipurilor, tipologiilor, normelor tradiționale, altfel ei devin modele eronate pentru cei care se consideră mai puțin versați. Una dintre cele mai frecvente greșeli, constatate în prezent în sfera promovării portului tradițional, ține de combinarea în unul și același set a unor piese vestimentare din zone etnografice diferite. De exemplu, putem remarca „asortarea” unei cămăși, specifice portului feminin din Zona de Nord sau de Centru a Republicii Moldova, cu un șorț / pestelcă cu ornamente țesute pe un câmp, de obicei, albastru-închis, ce reprezintă o componentă a ansamblului vestimentar din Zona Dunărea de Jos, atestat și în Valea Prutului de Jos. Mai mult decât atât: fără a îmbrăca mai întâi peste cămașă fusta albă, fapt care în zonele menționate ar însemna purtarea șorțului direct peste cămașa neacoperită cu poale. Altă problemă rezidă în copierea croiului sau ornamentelor de pe cămăși mai vechi, fără a discerne elementele autentice de cele

degradate. O situație și mai gravă persistă în ultimii vreo 15–20 de ani în cea ce privește acoperământul de cap tradițional femeiesc, unde maramele și alte piese autentice au fost în mod covârșitor înlocuite (de către artiste de pe scena autohtonă și discipolele lor) cu basmale roșii, verzi, albastre cu flori roze, produse la fabricile din Rusia etc. Nota bene: obiectele produse la fabrică, în serie, nu pot fi considerate tradiționale, iar imaginea basmalelor, la

care ne-am referit, nu are nimic comun cu tradiția noastră.

Au fost propuse soluții, fiind reiterată importanța promovării portului tradițional autentic, în vederea recuperării identității etnice, a sentimentului de mândrie de neam și de respect pentru valorile tradiționale ale altora.

Raisa OSADCI

